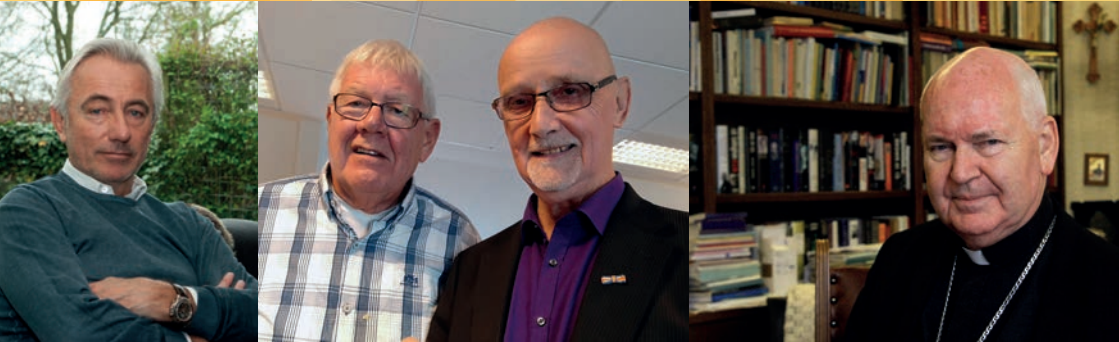

2017

KBO
LIMBURG
Oog voor Senioren

**'Senioren van nu, meer
dan de moeite waard'**

Jaarverslag 2017

Colofon

Jaarverslag KBO Limburg 2017

Steegstraat 5
Postbus 960
6040 AZ Roermond

Tel 0475-381740

info@kbolimburg.nl

www.kbolimburg.nl

Redactie: KBO Limburg

Eindredactie: Joan Raaijmakers

Foto's: Huub Corstjens, Pim Ermers, KBO afdelingen

Vormgeving en druk: GrafGroep Zuid BV

Oplage: 300 exemplaren

provincie limburg

De activiteiten van KBO Limburg worden
gesubsidieerd door de provincie Limburg

Jaarverslag **2017**

Inhoud

Voorwoord	pagina 3
Basisactiviteiten	
① Bestuur en Organisatie	pagina 4 5
② Dienstverlening	pagina 6 7
③ Communicatie en ledenwerving	pagina 8 11
④ Overige	pagina 12 15
Doelactiviteiten	
⑤ Gezondheid	pagina 16 21
⑥ Participatie	pagina 22 29
⑦ Zelfredzaamheid	pagina 30 35
⑧ Zingeving en levensvragen	pagina 36 37
<i>Bijlagen</i>	
Ledenaantallen 1	pagina 38
Bondsbestuur 2	pagina 39
Medewerkers 3	pagina 40
Commissies en werkgroepen 4	pagina 41
Cursusleiders en gespreksleiders 5	pagina 42 43
Gouden en Zilveren spelden 6	pagina 44
Lijst van afkortingen 7	pagina 45

Voorwoord

In 2017 bestond KBO Limburg 65 jaar. Dat vierden we met een jubileumuitgave van het Limburg Magazine en de bijzondere theatervoorstelling Pinkpop, een muzikaal liefdesverhaal.

In 2017 keken we niet alleen terug, maar ook vooruit.

Samen met de afdelingen legden we de basis voor het Beleidsplan 2017-2020 met als thema 'Kracht en kwetsbaarheid van senioren'.

Kracht door kennis, ervaring en betrokkenheid.

Kracht als actieve vrijwilligers, mantelzorgers, veel gevraagde oppas en betrokken burgers.

Kwetsbaar, soms sociaal, soms financieel, soms als het gaat om veiligheid en gezondheid.

Kracht en kwetsbaarheid zorgen voor verbondenheid met elkaar.

Binnen de KBO is dat heel goed zichtbaar. We maken samen plezier, werken samen aan gezondheid en ontwikkeling, komen voor elkaar op en zorgen voor elkaar als het nodig is.

In dit jaarverslag is te lezen hoe we dat in het afgelopen jaar in de praktijk hebben gebracht samen met onze 3.000 actieve vrijwilligers en ruim 35.000 leden.

Samen zijn wij: Senioren van nu, meer dan de moeite waard!

*Hans Hollanders,
Directeur KBO Limburg*

1

Bestuur en Organisatie

De Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering vond plaats op 14 juni 2017. Daarbij werd o.a. het beleidsplan 2017-2020 vastgesteld. Er was ook aandacht voor het onderwerp 'seniorvriendelijke gemeente' als voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen 2018 (zie H4).

Het middagprogramma stond in het teken van het afscheid van Peter Spronck als voorzitter van KBO Limburg.

Ter voorbereiding op de Algemene Vergadering worden regiovergaderingen (6x) gehouden. De penningmeester dan wel directeur KBO Limburg hebben deze vergaderingen bezocht om een toelichting te geven op de vergaderstukken en mogelijke vragen te beantwoorden.

Het Bondsbestuur

Het Bondsbestuur bestaat uit de voorzitter, secretaris, penningmeester en de voorzitters van de regio's. Het Bondsbestuur heeft daarnaast 3 adviseurs met deskundigheid op het gebied van zorg, wonen en juridische zaken.

Zowel de voorzitter, Peter Spronck, als de secretaris, Henk de Klerk, namen in het voorjaar van 2017 afscheid. De vacature van secretaris werd ingevuld door Jan Brouns. Voor de invulling van de vacature voorzitter KBO Limburg is een commissie werving ingesteld, die in 2017 op zoek ging naar een kandidaat-voorzitter. Martin Arntz werd benoemd tot waarnemend voorzitter. In de Algemene Vergadering van 2018 wordt een kandidaat ter benoeming voorgedragen.

Het Bondsbestuur vergaderde 8 keer in 2017. In maart en april werd er een rondgang gemaakt langs de regionaden (circa 200 deelnemers) om daar vanuit de afdelingen input voor het beleidsplan 2017-2020 te verzamelen.

Als provinciale bond is KBO Limburg aangesloten bij de Unie KBO en de KBO-PCOB. In 2017 werd deelgenomen aan de vergaderingen Ledenraad Unie KBO (3x), en aan de Ledenraadvergaderingen KBO-PCOB (5x).

Beroepskrachten

In 2017 beschikt KBO Limburg over een bureau met 6 beroepskrachten (4,3 FTE). Tot mei 2017 was er een projectmedewerkster in dienst (0,7 fte) voor o.a. het project Senioren Limburg. Daarnaast werd externe ondersteuning ingehuurd.

2 Dienstverlening

KBO Limburg biedt ondersteuning en service aan de afdelingen (131), regio's (6) en leden. KBO Limburg stelt alles in het werk om voorwaarden te scheppen voor de ruim 3.000 vrijwilligers die binnen en vanuit de KBO actief zijn. Zo zorgen we ervoor dat zij hun deskundigheid goed en met plezier kunnen inzetten voor senioren. Daarnaast is de dienstverlening/service gericht op de individuele senior. Vraaggericht werken is daarbij het vertrekpunt. De ruim 35.000 KBO-leden kunnen telefonisch, per e-mail of per post contact opnemen met KBO Limburg met hun vragen. Dit gebeurt duizenden malen per jaar.

KBO-ledenregistratie

KBO Limburg organiseerde 4 bijeenkomsten ter ondersteuning en deskundigheidsbevordering van de ledenadministrateurs van de afdelingen die werken met het programma 'KBO-leden'. Er waren bijeenkomsten voor starters en voor gevorderden (82 deelnemers). Daarnaast werd 4x deelgenomen aan het landelijk overleg van de beheergroep 'KBO-leden'.

Belastingservice

In de KBO-afdelingen in Limburg stonden in 2017 145 invulhulpen belastingaangiften klaar om senioren te helpen met het invullen van de belastingaangiften IB2016. Daarbij werd gebruik gemaakt van het programma Fiscaal Gemak.

Medio 2017 werd duidelijk dat de landelijke koepel de belastingservice met ingang van 2018 niet meer ondersteunt.

In het najaar heeft het Bondsbestuur van KBO Limburg besloten de belastingservice onder eigen verantwoordelijkheid uit te voeren. Dat betekent dat we doorgaan met de werving en bijscholingen van de invulhulpen belastingaangiften.

Namens KBO Limburg nam de coördinator belastingservice deel aan 5 landelijke vergaderingen rondom het belastingproject.

3

Communicatie en ledenwerving

Limburg Magazine en provinciale katernen

In 2017 verscheen het KBO Limburg Magazine 4 keer als bijlage bij of in het landelijke ledenblad, 2 keer gehecht en 2 keer als een losse uitgave bij het landelijke ledenmagazine van KBO-PCOB. Eén van de uitgaves was het speciale Jubileummagazine ter gelegenheid van het 65-jarig bestaan van KBO Limburg. Dit magazine werd ook bezorgd bij 100.000 extra, seniorgerelateerde adressen ter promotie van de KBO.

Tijdens 2 besturendagen werd de praktische toepassing en uitvoering van het communicatiewerk(t)plan nader besproken (130 deelnemers). Daarbij werden o.a. ervaringen uitgewisseld over afdelingswebsites, facebookpagina's, tabletcoaches en de aanpak van ledenwerving op afdelingsniveau. Dit krijgt een vervolg in de uitwisseling van de educatieve programma's onder de afdelingen.

Communicatie-activiteiten in 2017

- Facebookpagina voor afdelingen en KBO Limburg (zie H6).
- Onderhouden website www.kbolimburg.nl.
- Bijdrage website Maatschappelijk Netwerk Limburg.
- 4 Afdelingen zijn begeleid bij de opzet van een eigen website.
- De promotiefilm KBO Limburg werd op aanvraag beschikbaar gesteld aan de afdelingen (30x).
- KBO Limburg was met een stand vertegenwoordigd op de Hiltho-Beurs 2017 (ongeveer 50.000 bezoekers). De vrijwilligers van de regio Horst-Venray brachten de KBO voor het voetlicht. Dit leverde ter plekke en na afloop van de beurs een aantal nieuwe leden op.
- In 2017 heeft KBO Limburg geen digitale Nieuwsbrief meer gemaakt. Daarvoor in de plaats kwam de landelijke digitale nieuwsbrief 'KBO-Nieuws' en werden afdelingen via flyers over allerlei activiteiten geïnformeerd. De volgende flyers werden gepubliceerd:
 - Ouderenadvisering flyers voor gemeenten Weert, Nuth en Venray;
 - Hiltho 2017;
 - Venloop 2017: Seniorenmiddag;

- Theatervoorstelling 'Pinkpop, de liefde, de muziek, de herinnering';
- 10 Redenen om lid te worden van de KBO (vernieuwd);
- Verkeerstreffen 2017.
- De infostand (3x) en banners (10x) werden gebruikt voor lokale promotie- en ledenwervingsactiviteiten op markten en beurzen.
- Mediacontacten in 2017:
 - Artikel in dagblad de Limburger 'Veilig op weg' over de veiligheid van de fietsende senioren (samenwerking ROVL en KBO, uitwerking opgenomen in werkplan 2018).
 - Radio-uitzending L1; Toelichting op het onderwerp 'valpartij is een sluipmoordenaar'.
 - In de VIA-bladen verscheen een publicatie over de aanbidding van het rapport 'Brandveilig leven' aan KBO Limburg (opgenomen in werkplan 2018).
 - Artikel in de telegraaf over de TeaHealthTour van KBO-PCOB in Roermond (zie H5).
- Diverse publicaties zoals het Beleidsplan 2017-2020 en het Jaarverslag 2016.

Ledenvoordeel

Voor de leden van KBO Limburg was er in 2017 weer het nodige ledenvoordeel te halen. Enkele voorbeelden: Thermae 2000, Limburgs Museum, Jazz Club Zuid-Limburg.

Een bijzonder ledenvoordeel vormde het bezoek aan de theatervoorstel 'Pinkpop, de liefde, de muziek, de herinnering' op zondag 2 juli. Ruim 600 KBO-leden hebben deze voorstelling bijgewoond.

In verband met de rijbewijskeuring voor 75-plussers kunnen KBO-leden gebruik maken van een keuring tegen een speciaal tarief. Hiervan werd in 2017 door zo'n 350 leden gebruik gemaakt.

Participatie in Stichting Maatschappelijke Organisaties Limburg (SMOL)

In 2017 werd de website van het Maatschappelijk Netwerk Limburg opnieuw ingericht. KBO Limburg is één van de Maatschappelijke Organisaties die participeert in deze website. De verdere invulling van de site gebeurt in 2018. Binnen het SMOL werd bekeken welke ondersteunende diensten eventueel samen kunnen worden ingekocht.

4 Overige

Senioren Limburg 2016-2017

KBO Limburg streeft naar een goede samenwerking op provinciaal niveau, omdat dat van belang is voor alle senioren in Limburg. Daarom werd in 2016 gestart met het project Senioren Limburg met subsidie van de provincie Limburg. Met dit project heeft KBO Limburg de provinciale ondersteuning aan (oud)leden en afdelingen van de ANBO in Limburg gecontinueerd. In 2017 werd dit project afgerond. Verder heeft KBO Limburg de haalbaarheid onderzocht van een breed provinciaal Platform Senioren Limburg. Op 23 maart 2017 werden de uitgangspunten voor een Platform Senioren Limburg in een slotconferentie door de betrokken organisaties (KBO, PCOB, ASV, FNV, CNV, PPD, KVG, SMKK, PAZ) vastgesteld. De conclusie was dat een dergelijk platform een netwerk zou moeten zijn van en voor betrokken organisaties. Door het delen van kennis en vaardigheden zouden goede initiatieven gestimuleerd en verder verspreid kunnen worden. Er zou dan sprake moeten zijn van een open flexibel netwerk waaraan seniorenorganisaties kunnen deelnemen. Aan het einde van de conferentie besloten de deelnemers uit te gaan van een Netwerk Senioren Limburg als een groeimodel, dat enkele malen per jaar samen komt.

Netwerk Senioren Limburg 2017-2018

In 2017 werd gestart met het Netwerk Senioren Limburg, een bundeling van (senioren)organisaties in Limburg, die:

- structureel willen samenwerken,
- initiatieven en activiteiten beter op elkaar willen afstemmen en waar mogelijk ook
- gezamenlijk willen uitvoeren.

Het netwerk wil daarmee de onderlinge solidariteit vergroten.

KBO Limburg is kartrekker van de verdere ontwikkeling van het netwerk. In 2017 zijn 2 netwerkbijeenkomsten gehouden. Eind 2017 is een begin gemaakt met het opstellen van een verkiezingsmanifest voor ouderen, vooruitlopend op de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018. De provincie Limburg subsidieert dit project.

Gemeenteraadsverkiezingen 2018: alle gemeenten seniorvriendelijk

In juli ontvingen alle gemeenten een brief van KBO-Limburg om aandacht te vragen voor seniorvriendelijk beleid. Daarbij werd het manifest KBO-PCOB voor een seniorvriendelijke gemeente meegestuurd als input voor de programma's van de lokale partijen voor de gemeenteraadsverkiezingen 2018.

Tijdens het middagprogramma van de Algemene vergadering werd dit punt onder de aandacht van de afdelingen gebracht. Alle aanwezigen kregen een kaartje met speerpunten voor een seniorvriendelijke gemeente. In de regiovergaderingen is dit onderwerp eveneens aangekaart. Daarbij ging het vooral over de rol van de afdelingen bij de belangenbehartiging van senioren binnen de gemeente.

Provincie

KBO Limburg is een door de provincie Limburg erkende Maatschappelijke Organisatie. Dat betekent dat wij jaarlijks een provinciale subsidie ontvangen, toegekend voor de periode 2017 - 2020.

In februari nam KBO Limburg deel aan een bijeenkomst van de provincie Limburg over de Sociale Agenda met de thema's laaggeletterdheid en armoede.

In mei 2017 was er een positief monitoringsgesprek met de Provincie Limburg.

5 Gezondheid

Positieve gezondheid: Limburg Positief gezond!!

Positieve gezondheid biedt een nieuwe kijk op en beleving van gezondheid. Positieve gezondheid gaat niet uit van ziekte en van wat er niet goed gaat, maar juist van wat wél goed gaat. Positieve gezondheid kijkt naar het lichamelijk, psychisch en spiritueel functioneren, maar ook naar de kwaliteit van leven, maatschappelijke participatie en dagelijks functioneren.

KBO Limburg en SMKK hebben in 2017, in het kader van preventie en zelfverantwoordelijkheid, 4 voorlichters/docenten opgeleid. Zij worden ingezet voor het presenteren van twee onderwerpen die passen binnen positieve gezondheid: Beweging als medicijn én Voeding als medicijn. Deze interactieve lezingen worden opgenomen in het activiteitenaanbod 2018-2019 van KBO Limburg.

Voorlichtingsbijeenkomsten gezonde leefstijl

In 2017 zijn er wederom lezingen verzorgd door de (3) voorlichters van KBO Limburg en zijn de docenten bijgeschoold rondom het thema Veilig bewegen/Valpreventie. In 2017 zijn 8 voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor 200 deelnemers.

Venloop 2017 Beleef je Samen

De week van de jaarlijkse Venloop in Venlo heeft ook in 2017 weer veel senioren in beweging gebracht. Ze namen deel aan wandeltochten, hardlooppwedstrijden en niet te vergeten aan de Seniorendag

op 23 maart. Deze dag stond helemaal in het teken van bewegen, balans en coördinatie én entertainment met een bezoek aan het Limburgs Museum, een stadswandeling o.l.v. een gids of een wandeling in het Wilhelminapark met bezoek aan het Rosarium. Ruim 150 senioren hebben deelgenomen aan deze dag.

Projectvoorstel Dementievriendelijk begint bij jezelf

In 2017 heeft KBO Limburg een projectvoorstel opgesteld gericht op het informeren van senioren over dementie en hen handvatten te bieden om hiermee om te gaan. In het voorstel worden ook de KBO-afdelingen in stelling gebracht om ervoor te zorgen dat mensen met dementie blijven meedoen met de vertrouwde activiteiten van de KBO in eigen wijk of dorp. Provincie breed is samenwerking gezocht met de 5 ketens Hulp bij dementie en met Alzheimer Centrum Limburg. Daarnaast is overleg gevoerd met Alzheimer Nederland, het Provinciaal Platform Mantelzorg en het Huis voor de Zorg. Eind 2017 werd het projectvoorstel voor subsidiëring ingediend bij de provincie Limburg.

Uitrol 'dementievriendelijke gemeente'

In 2017-2018 organiseren de regio's besturendagen met als onderwerp 'dementievriendelijke gemeente'. Daarbij komen o.a. de volgende onderwerpen aan de orde:

- Wat kunnen we doen om mensen met dementie zo lang mogelijk in ons midden te houden?
- Kunnen mantelzorgers ontlast worden?
- Wat is daar voor nodig en waar liggen de grenzen?
- Wat zouden KBO-afdelingen kunnen doen?
- Wat gebeurt er in de gemeente?

In 2017 zijn in 2 regio's bijeenkomsten rondom dit thema Dementie georganiseerd (110 deelnemers). Dit gebeurde in samenwerking met de gemeenten uit die regio én ketenzorg dementie. De overige 4 regio's plannen deze bijeenkomsten in 2018.

Theaterproductie 'Pinkpop: de liefde, de muziek, de herinnering'

Zondagmiddag 2 juli was het Parkstadtheater in Heerlen voornamelijk gevuld met ruim 600 KBO-ers. In samenwerking met Toneelgroep Maastricht en Rowwen Hèze werd een speciale voorstelling opgevoerd van 'Pinkpop, de liefde, de muziek, de herinnering' in het kader van het 65-jarig bestaan van KBO Limburg. Een voorstelling met het onderwerp dementie en de herinneringen aan Pinkpop als rode draad.

TeaHealthTour in Roermond

Op 19 mei 2017 streek in Roermond de TeaHealthTour neer van KBO-PCOB én ZonMw voor met name tabletcoaches, ouderenadviseurs en bestuursleden. De 30 deelnemers kregen informatie over digitale ontwikkelingen en EHealth rondom zowel de mentale als fysieke gezondheid. Allerlei aanbieders demonstreerden programma's en instrumenten om zorgverleners de juiste ICT informatie te verschaffen of ondersteuning te bieden bij behandeling van patiënten óf verzorging van bewoners in verzorgingshuizen. Denk daarbij aan bewegingsactiviteiten op de fiets, betere meetinstrumenten, geheugensteuntjes voor afspraken en makkelijk leesbare klokken. Allemaal gericht op het vergroten en stimuleren van de zelfredzaamheid van ouderen. En dat alles onder het genot van een prima verzorgde High Tea.

Activiteitenoverzicht

In het onderstaande overzicht de cursussen en bijeenkomsten, die onder de verantwoordelijkheid van KBO Limburg en de regio's in 2017 zijn georganiseerd. De vele activiteiten van de 131 afdelingen zijn hierin niet meegenomen.

Kaderleden/vrijwilligers:	deelnemers:
Besturendag Gennep: Dementievriendelijke gemeente	58
Besturendag Horst-Venray: Dementievriendelijke gemeente	52
Besturendag Peel en Maas-Venlo: Waterschap Midden Limburg	85
Besturendag Midden-Limburg: De nieuwe KBO-PCOB	75
Besturendag Westelijke Mijnstreek: Eenzaamheid	37
Besturendag Zuid-Limburg: Levenseinde... daar praat ik (niet) over	45
Besturendag Horst-Venray: Communicatiewerk(t)plan	80
Besturendag Gennep: Communicatiewerk(t)plan	50
Introductiebijeenkomst nieuwe bestuursleden (2x)	51
Scholing en bijscholing Ledenadministrateurs (4x)	82
Bijscholing HuBa (9 bijeenkomsten)	145
Begeleiding afdelingen met opzet eigen Website	8
Scholing voorlichters Beweging/Voeding als medicijn	4
Bijscholing docenten Gezonde Leefstijl Veilig bewegen/Valpreventie	3
TeaHealthTour	30
Scholing tabletcoaches	11
Cursus docenten Ouderenadvisering (2x)	10
Cursus Ouderenadvisering (2x)	25
Bijscholing Ouderenadvisering 'keukentafelgesprekken' (6x)	72
Subtotaal 1:	923

Leden en niet-leden:**deelnemers:**

Voorlichting signalering eenzaamheid (3x)	130
Themamiddag regio Westelijke Mijnstreek: Samen oud worden	100
Bijeenkomst Beter Slapen	93
Bijeenkomst Meer Bewegen	13
Bijeenkomst Valpreventie	200
Senioredag Venloop	150
Voorlichting Verkeersregels (18x)	750
Voorlichting Bescherm samen uw wijk (12x)	650
Huisbezoeken Veiligheid	4
Voorlichting Langer thuis blijven wonen (3x)	260
Voorlichting Ouderenmishandeling (6x)	245

Subtotaal 2:**2.595****Totaal****3.518**

6 Participatie

De ouderenadviseur van de KBO staat voor u klaar! Ook als cliëntondersteuner!

In de WMO is expliciet vastgelegd dat cliëntondersteuning onafhankelijk moet zijn. Dat betekent dat de cliënt erop moet kunnen vertrouwen dat de ondersteuning rondom de toekenning van een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget volledig onafhankelijk is van het besluit dat de gemeente uiteindelijk daarover neemt. Het belang van de cliënt moet het enige belang zijn dat meetelt voor de cliëntondersteuner en iedere vorm van belangenverstrengeling moet worden voorkomen. Mocht de cliënt twijfelen aan de objectiviteit van de cliëntondersteuner, dan mag hij of zij de gemeente daarop wijzen en vragen om een andere ondersteuner.

KBO Limburg heeft in 2017 een inventarisatie gedaan bij 140 KBO-ouderenadviseurs waarbij het accent lag op de ervaringen als cliëntondersteuner bij keukentafelgesprekken.

Zo'n 80% van de formulieren is ingevuld en daaruit bleek dat:

- 85% zich wil blijven inzetten als Ouderenadviseur;
- 70% zich ook wil inzetten als cliëntondersteuner bij keukentafelgesprekken;
- in 2016/2017 40% daadwerkelijk als ondersteuner bij keukentafelgesprekken is gevraagd;
- het aantal keukentafelgesprekken per jaar varieert van 1 tot soms wel 50 per ouderenadviseur;
- 40% van de ondervraagden graag bijscholing wil als cliëntondersteuner.

Dit alles heeft geresulteerd in 6 bijeenkomsten waaraan 72 personen hebben deelgenomen.

In 2017 werden 2 cursussen Ouderenadvisering afgerond (25 deelnemers).

Samenwerking met gemeenten

In 2017 is de samenwerking voortgezet met 19 gemeenten in Limburg waar ouderenadviseurs/cliëntondersteuners actief zijn. Samenwerking met ouderenadviseurs van de KBO-afdelingen maar ook met beleidsmedewerkers en WMO consultants van gemeenten, beroepskrachten en vrijwilligers van Limburgse Welzijnsinstellingen (Synthese, Partners in Welzijn, Punt Welzijn, Vorkmeer en Traject, MEE Zuid, Maatschappelijk Werk Midden Limburg en het Huis voor de Zorg). Doel van deze samenwerking is de positie van informele cliëntondersteuners meer te verankeren in het Sociaal Domein. Het profiel informele cliëntondersteuner van de VNG, waar KBO Limburg aan heeft meegewerkt, is inmiddels bekend bij veel gemeenten. Er is nog een lange weg te gaan, maar langzaam krijgen informele cliëntondersteuners meer erkenning, zeker als zij hun ervaringen mogen laten zien. Samenwerking betekent ook lokale (bij)scholing over belangrijke thema's waar ouderenadviseurs mee in aanraking komen zoals dementie. In 2 KBO regio's is het onderwerp Dementievriendelijke gemeenten uitvoerig aan de orde geweest. Daarbij zijn ook de ouderenadviseurs uit die regio's uitgenodigd. In de gemeente Venray zijn de ouderenadviseurs vervolgens uitgenodigd voor een scholing rondom dementie.

Belangstelling provinciale bonden

In 2016 is door de Unie KBO de Taske Force Ouderenadvisering/ Cliëntondersteuning aangenomen met als extra aandachtspunt de implementatie van de ouderenadviseur. KBO Limburg heeft hier het voortouw in genomen door in gesprek te gaan met belanghebbenden én het advies/ondersteuningswerk aan te bieden aan alle senioren, ook niet-leden. De flyer is in een aantal gemeenten actief uitgezet om senioren te informeren over deze dienstverlening en belangenbehartiging. Lokale belangenbehartiging wordt steeds belangrijker en de ouderenadviseurs leveren een belangrijke bijdrage door signalen neer te leggen bij de Adviesraad Sociaal Domein in de gemeente. Hiermee wordt de inzet en de toegevoegde

waarde van de KBO als belangenbehartiger nog beter zichtbaar. KBO Zuid Holland heeft gesprekken gevoerd met Limburg en is gestart met een vergelijkbare aanpak onder de titel: Ouderenadvisering 2.0.

In 2017 zijn twee terugkomdagen georganiseerd voor de docenten ouderenadvisering door de landelijke organisatie KBO-PCOB en is het lesmateriaal geactualiseerd.

Diversiteit

In samenwerking met SMKK is in 2017 een training georganiseerd voor 4 docenten/voorlichters rondom het thema Gezonde Leefstijl/ Leefstijlcoach.

De ouderenadviseurs van de Besma-groepen worden ook steeds uitgenodigd voor de KBO bijscholingen voor ouderenadviseurs.

In het voorjaar van 2017 heeft KBO Limburg weer een cursus ouderenadvisering voor Besma verzorgd.

Netwerk Roze Limburg

Dankzij de inzet van Roze 50-plus is in 2017 weer een 'Roze loper' uitgereikt. Deze keer bij de Stichting Land van Horne. Ook is contact gezocht met het netwerk LOC Zeggenschap in Zorg met als doel meer bekendheid rondom LHTBI bij de cliëntenraden.

Diversiteitspact 2017

Onder de titel: 'Onze gemeente is er voor iedereen' is, vooruitlopend op de gemeenteraadsverkiezingen 2018 een diversiteitspact gesloten met 17 Maatschappelijke Organisaties. Daarmee willen de MO's

de gemeentelijke politieke partijen een handreiking bieden om diversiteitsbeleid op te nemen in hun verkiezingsprogramma's en zo te komen tot een samenleving waarin iedereen kan deelnemen. Waar mensen met verschillende identiteiten, mannelijk, vrouwelijk, zwart, wit, gelovig en niet gelovig, hetero of homo, samen werken of samen leven, hebben zij meer succes en beleven ze ook meer plezier als dat samen kan.

Eind 2017 heeft KBO Limburg een bijdrage geleverd aan de dialoogbijeenkomsten in 7 Limburgse gemeenten om aandacht te vragen voor diversiteit.

Regionale commissies educatie en kaderbeleid

In Limburg zijn 5 regionale commissies educatie en kaderbeleid actief. Vanuit het werkplan van KBO Limburg organiseren zij afdelingsoverstijgende activiteiten in de eigen regio's, gericht op ondersteuning van het kader. In 2017 is in diverse regio's aandacht besteed aan dementie (2x), het communicatiewerk(t)plan (3x), langer thuis blijven wonen (1x), positieve gezondheid (1x), Levensende.... daar praat ik (niet) over?(1x) en eenzaamheid(1x).

Facebookpagina

Facebook blijft ook in 2017 het meest populaire online netwerk voor senioren. Vanuit het communicatiewerk(t) plan van KBO Limburg willen KBO afdelingen beter zichtbaar worden en hun naamsbekendheid vergroten.

Inmiddels presenteren steeds meer afdelingen hun activiteiten op een eigen Facebookpagina. In de regio Gennep is voor begin 2018 weer een training voorbereid voor 6 belangstellende afdelingen. KBO Limburg heeft in 2017 opnieuw vrijwel dagelijks invulling gegeven aan de eigen Facebookpagina om de KBO te presenteren bij zoveel mogelijk senioren.

Informatie en Educatie

KBO Limburg beschikt over een educatief aanbod voor leden en kaderleden. Als er nieuwe speerpunten zijn vanuit de provincie óf projecten vanuit de landelijke organisatie, dan neemt KBO Limburg deze activiteiten op in het aanbod. Afdelingen kunnen daar dan bij de invulling van het eigen jaarplan gebruik van maken. In 2017 is eveneens gewerkt aan een update van bestaande educatieve activiteiten. Daarvoor zijn voorlichters (bij) geschoold en/of getraind en zijn presentaties aangepast. In 2017 is gestart met het samenstellen van een nieuwe flyer waarin het totale informatieve en educatieve aanbod van KBO Limburg wordt opgenomen. Deze flyer wordt in 2018 gepresenteerd.

Introductie KBO

Elk jaar komen er nieuwe bestuursleden en actieve vrijwilligers bij in de afdelingen. Zij zijn niet alleen actief in de eigen afdeling, maar nemen ook deel aan bijeenkomsten, vergaderingen en/of scholing aangeboden door KBO Limburg. Zo is er elk jaar een introductiebijeenkomst voor deze nieuwe groep actieve KBO vrijwilligers om hen te informeren over de organisatie en mogelijkheden om hun vrijwilligerswerk nog beter te kunnen uitoefenen. In 2017 zijn 2 introductiebijeenkomsten georganiseerd waaraan in totaal 51 vrijwilligers hebben deelgenomen.

Werkconferentie Bruggen slaan tussen gescheiden werelden

Op 6 juli 2017 was KBO Limburg betrokken bij de werkconferentie 'Bruggen slaan tussen gescheiden werelden'. Zes Maatschappelijke Organisaties (JongNL Limburg, Jeugdwerk Limburg, KBO Limburg, COS Limburg, GIPS en stichting FAM) gingen met andere MO's en partners in gesprek over het bestrijden van ongelijkheid en het versterken van de sociale cohesie. Er waren zo'n 120 deelnemers.

Werkconferentie Maatschappelijke Organisaties overbruggen de kloof

Deze conferentie vond plaats op 7 december 2017 en werd georganiseerd door JongNL Limburg, Jeugdwerk Limburg, KBO Limburg, COS Limburg, GPS en stichting FAM. Vrijwilligers en professionals van provinciale Maatschappelijke Organisaties spraken met welzijnsorganisaties en lokale en provinciale overheden over de vraag 'Hoe kunnen we elkaar begrijpen en naar elkaar luisteren in deze turbulente tijden?' Er waren ongeveer 100 deelnemers.

Eenzaamheid bij ouderen

Eenzaamheid heeft aantoonbaar invloed op zorggebruik (en kosten), welbevinden en zelfredzaamheid. Eenzaamheid is daarmee niet alleen een persoonlijk maar ook een maatschappelijk probleem. KBO Limburg heeft in 2017 uitgangspunten voor een project Eenzaamheid 2018-2019 opgesteld. In de voorbereiding, opzet en uitvoering werkt KBO Limburg samen met de GGD Noord- en Midden-Limburg en de GGD Zuid-Limburg. In 2018 wordt dit project nader uitgewerkt.

In Parkstad werd de KBO gevraagd een voorlichtingsbijeenkomst 'signalering eenzaamheid' en 'gesprekstechnieken' te verzorgen voor huishoudelijke hulpen en ouderenadviseurs van welzijnsinstellingen (70 Deelnemers, leden en niet-leden).

Er werd ook voorlichting gegeven over eenzaamheid in de gemeente Kerkrade (2x).

In de Westelijke Mijnstreek werd een besturencontactdag georganiseerd met als onderwerp eenzaamheidsbestrijding aan de hand van het materiaal van Coalitie Erbij (37 Deelnemers).

7 Zelfredzaamheid

Verkeersveiligheid

Ook in 2017 heeft VVN afdeling Limburg aan 18 afdelingen (750 deelnemers) voorlichting gegeven over verkeersregels in de vorm van een interactieve quiz met vragen en verkeerssituaties. Daarin veel aandacht voor het gebruik van de E-Bike en fietsgedrag in het algemeen. Ook afleiding in het verkeer kwam aan bod, zoals het gebruik van telefoons, reclame en gesprekken. Alle deelnemers werden ook uitgenodigd verkeersknelpunten in hun omgeving te bespreken, liefst met foto's van de situaties.

In verschillende gemeenten organiseerde VVN opfriscursussen (3x) voor senioren. KBO Limburg ondersteunde bij de werving van deelnemers.

In samenwerking met het ROVL en VVN zijn voorbereidingen getroffen en is projectsubsidie aangevraagd bij de provincie voor de organisatie van Fietsinstructiedagen in 2018. De subsidie is eind 2017 toegekend. Begin 2018 ontvangen de afdelingen informatie over deze fietsinstructiedagen.

Senioren en brandveiligheid

Nederland vergrijsd in rap tempo. Niet alleen neemt het aantal ouderen boven de 65 jaar toe, maar senioren bereiken gemiddeld ook een steeds hogere leeftijd. Deze dubbele vergrijzing in combinatie met het feit dat senioren steeds langer zelfstandig thuis blijven wonen, heeft ingrijpende consequenties, ook als het gaat om brandveiligheid. Uit onderzoek blijkt dat senioren vaker betrokken zijn bij brand in de woonomgeving dan mensen jonger dan 65 jaar. Zij blijken daarbij bovendien een zeer kwetsbare groep te zijn. In Limburg neemt het aantal 65-plussers in de komende jaren toe van 21% (2015) naar 33% (2040). Brandweer Limburg-Noord en Brandweer Zuid-Limburg hebben onderzoek gedaan onder senioren om inzicht te krijgen in hun brand(on)veilige gedragingen en de onderliggende oorzaken daarvan.

KBO Limburg heeft meegewerkt aan het uitzetten van de vragenlijsten onder de leden zowel op papier als digitaal.

Ruim 3000 respondenten hebben meegedaan aan het onderzoek. De resultaten zijn gepresenteerd in het rapport 'Senioren en brandveiligheid'. Beide brandweerorganisaties hebben vervolgens samen met KBO Limburg gewerkt aan een projectvoorstel om in 2018 en 2019 interactieve bijeenkomsten aan te bieden aan alle KBO afdelingen. Begin 2018 wordt een convenant getekend voor deze samenwerking.

Bescherm samen uw wijk

Dit is de nieuwe titel van een bijeenkomst over Veiligheid met aandacht voor buurtpreventie, Burgernet, NL-alert, de wijkagent, hoe voorkom je inbraak, de babbeltruc en hoe laat je derden veilig binnen. De bijeenkomsten worden verzorgd door speciaal opgeleide voorlichters (7) van KBO Limburg. Daarnaast kan op verzoek een huisbezoek worden aangevraagd. Hiervoor zijn 4 personen beschikbaar. De voorlichters worden regelmatig (2-3x per jaar) bijgeschoold door de landelijke organisatie KBO-PCOB. In 2017 zijn 12 bijeenkomsten verzorgd (650 deelnemers) en er werden huisbezoeken afgelegd.

Veilig wonen met een sleutelkluisje

Begin 2017 zijn in de gemeente Venlo diverse inbraken geweest via het openbreken van sleutelkluisjes. KBO Limburg heeft samen met betrokken organisaties (wooncorporaties, zorgorganisaties en politie) én de gemeente Venlo als initiatiefnemer, afspraken gemaakt over een gezamenlijke aanpak. KBO Limburg heeft in samenwerking met de politie 2 voorlichtingen verzorgd in Venlo.

Tabletcoaches

Uit onderzoek blijkt dat senioren massaal de weg naar de digitale wereld hebben gevonden. Maar dat wil niet zeggen dat iedereen in die digitale wereld ook goed de weg weet. Daarom zijn er tabletcoaches opgeleid die senioren kunnen helpen, adviseren en ondersteunen. In juni 2017 is een nieuwe groep van 11 vrijwilligers getraind. Inmiddels zijn ruim 50 tabletcoaches actief in KBO-afdelingen.

Langer thuis blijven wonen

In 2017 zijn 3 bijeenkomsten georganiseerd over het onderwerp 'Langer thuis blijven wonen' i.s.m. gemeenten, lokale woningcorporaties en de provincie. Hierbij werd o.a. aandacht besteed aan aangepast wonen, maar ook aan duurzaamheid (260 deelnemers).

Openbaar vervoer en doelgroepenvervoer

Openbaar vervoer

KBO Limburg is vertegenwoordigd in het bestuur van het ROL, in de werkgroep tarieven van het ROL en in het landelijk overleg van de ROCOV's. Het ROL en de werkgroep tarieven hadden in 2017 24 keer overleg. Landelijk werden 6 vergadering bijgewoond.

Doelgroepenvervoer (geïndiceerd vervoer WMO)

KBO Limburg is vertegenwoordigd in het cliëntenpanel van Omnibuzz. Het panel kwam 4 keer bij elkaar en er werden 3 voorlichtingsbijeenkomsten bijgewoond. Daarnaast werden leden en niet-leden regelmatig mondeling en schriftelijk op de hoogte gehouden van ontwikkelingen rond het doelgroepenvervoer in Limburg.

Voorlichtingsbijeenkomsten Ouderenmishandeling

De provinciale voorlichter Ouderenmishandeling nam in 2017 deel aan een landelijke bijscholing over Ouderenmishandeling. Er werden 6 voorlichtingen verzorgd (245 deelnemers).

Arbeidskansen 50 plussers

In 2017 werd gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden van KBO Limburg om de participatie van 50-plussers op de arbeidsmarkt te stimuleren. De arbeidsmarkt wordt steeds krappere. Ouderen zijn langer vitaal en willen daarom graag actief zijn en blijven op de arbeidsmarkt. Niet altijd fulltime maar ook parttime. KBO Limburg en de Coöperatie InMenz onderzochten in 2017 de mogelijkheden voor samenwerking, om senioren te ondersteunen bij het vinden van werk. Eind 2017 is daartoe een projectplan en een samenwerkingsvoorstel ontwikkeld. In 2018 gaan KBO Limburg en InMenz hiermee aan de slag.

8

Zingeving en levensvragen

ONMISBARE INFORMATIE OVER HET EINDE VAN HET LEVEN

KBO

Samen in dialoog over het levenseinde

In 2017 is gestart met de voorbereidingen van het project 'Samen in dialoog over het levenseinde.....daar praat ik (niet) over'. Samen met de Dienst Kerk en Samenleving is een projectplan opgesteld over hoe om te gaan met het levenseinde. In de praktijk blijkt dat mensen het prettig en zinvol vinden om over dit onderwerp te praten.

In regio Limburg Zuid is in september een pilot geweest, waarbij bestuursleden in dialoogsessies met elkaar in gesprek zijn gegaan over dit thema (45 deelnemers).

Het is de bedoeling dit project in 2018 verder over de afdelingen uit te rollen.

Adventsviering

In 2017 lukte het helaas niet om een kerstviering samen te stellen.

Om de afdelingen toch de helpende hand hierbij te bieden, kregen zij de vieringen van voorgaande jaren toegestuurd. Daarbij ook de verwijzing naar het boekje 'Op weg naar Kerstmis 2017' met afbeeldingen en bijzondere teksten ter voorbereiding en verdieping.

Bijlage 1

Ledenaantallen

In 2017 telde KBO Limburg **35.232 leden** (peildatum 31-12-2016).
(Het ledenaantal 2016: 35.638)

Regio	Aantal afdelingen	aantal leden 2016
Gennep	12	3.962
Horst-Venray	25	7.353
Peel en Maas-Venlo	21	6.623
Midden Limburg	28	7.604
Westelijke Mijnstreek	23	5.246
Limburg Zuid	22	3.942
Individuele leden	n.v.t.	502
Totaal	131	35.232

Bijlage 2

Bondsbestuur

Tevens is vermeld het jaar van benoeming

Voorzitter	P. Spronck, Geleen	<i>tot 14-6-2017</i>	2011
Wvd. voorzitter	M. Arntz, Bergen	<i>vanaf 14-6-2017</i>	2015
Secretaris/vicevoorzitter	H. de Klerk, Venray (d)	<i>tot 14-6-2017</i>	2013
Secretaris	J. Brouns, Heel	<i>vanaf 14-6-2017</i>	2017
Penningmeester	J. de Boer, St. Odiliënberg		2006
Regio Gennep	M. Arntz, Bergen		2015
Regio Horst-Venray	H. de Klerk, Venray (d)	<i>tot 14-6-2017</i>	2009
Regio Horst-Venray	P. Thijssen, Sevenum	<i>vanaf 14-6-2017</i>	2017
Regio Peel en Maas-Venlo	J. van der Velden, Steyl		2009
Regio Midden-Limburg	C. Rijnierse, Roggel	<i>tot 29-5-2017</i>	2013
Regio Midden Limburg	J. Brouns, Heel	<i>vanaf 29-5-2017</i>	2017
Regio Westelijke Mijnstreek	M. Kelleners-Haagmans, Sittard		2012
Regio Limburg Zuid	J. Linders, Kerkrade		2013
Adviseurs	M. Ausems-van Herten, Eijsden		
	C. Verstedden, Roermond		
	P. Wolfs, Berg en Terblijt		
Erevoorzitters	H. Francken, Roermond		
	P. Spronck, Geleen		
	R. Thiesen, Meerlo		

Bijlage 3

Medewerkers

Hans Hollanders	<i>directeur</i>
Elly Gubbels-Stappers	<i>consulente</i>
Yvonne Janssen-van Heel	<i>managementassistente</i>
Arthur Nijsten	<i>consulent</i>
Moniek Raemakers	<i>projectmedewerker Senioren Limburg (tot 01-05-2017)</i>
Ellie Ruiter-Schouten	<i>secretaresse</i>
Wil Reijners	<i>controller</i>
Joan Raaijmakers	<i>adviseur communicatie (extern)</i>

Bijlage 4

Commissie en Werkgroepen

Commissie Financiën

J. de Boer, St. Odiliënberg

(voorzitter)

H. Boks, Geleen

W. Teunissen, Venray

H. v.d. Heijden, Heerlen

H. Hollanders, Roermond

J. Janssen, Panningen

P. Leenders, Mook

J. Schreurs, Horn

Werkgroep Educatie en Zingeving

E. Gubbels-Stappers

J. van Oudheusden, Mook

C. Rijnierse, Roggel

Werkgroep Wonen Welzijn Zorg

M. Beckers-Houx, Schinnen

(voorzitter)

M. Ausems-van Herten, Eijsden

H. Hollanders, Roermond

P. van Lin, Maasbracht

P. Wolfs, Berg en Terblijt

Werkgroep Roze Ouderen

E. Gubbels-Stappers, Ittervoort

C. Rijnierse, Roggel

P. Spronck, Geleen

Beroepscommissie

C. Versteden, Roermond

(voorzitter)

H. van Beers, Cadier en Keer

E. Goossens, Heythuysen

Commissie werving voorzitter

M. Arntz, Bergen *(voorzitter)*

J. de Boer, St. Odiliënberg

M.J. Kelleners-Haagmans, Sittard

H. Hollanders, Roermond

(adviseur)

C. Versteden, Roermond

(adviseur)

Bijlage 5

Cursusleiders en gespreksleiders

Beter slapen

M. Smeets-Jeurissen, Baexem

L. Thomas, Landgraaf

J. Visscher-Abels, Lottum

Wijs met medicijnen

M. Smeets-Jeurissen, Baexem

L. Thomas, Landgraaf

J. Visscher-Abels, Lottum

Beter zien

M. Smeets-Jeurissen, Baexem

L. Thomas, Landgraaf

J. Visscher-Abels, Lottum

Beter bewegen

M. Smeets-Jeurissen, Baexem

L. Thomas, Landgraaf

J. Visscher-Abels, Lottum

Valpreventie

M. Smeets-Jeurissen, Baexem

L. Thomas, Landgraaf

J. Visscher-Abels, Lottum

Ouderen in veilige handen

J. Linders, Kerkrade

Docenten Ouderenadviesing

R. van Beest, Berg en Terblijt

H. Brinkman, Gennep

I. van Es-Koot, Gennep

J. Linders, Kerkrade

J. Stork-Bosma, Valkenburg aan de Geul

L. Thomas, Landgraaf

Redactie Limburg Magazine

C. Versteden, Roermond

(voorzitter)

E. Gubbels-Stappers, Ittervoort

H. Hollanders, Roermond

A. Nijsten, Gulpen

J. Raaijmakers, Geleen

(eindredacteur)

N. Romijn, Elkenrade

P. Spronck, Geleen

L. Thomas, Landgraaf

H. Ubachs, Baexem

Fiscalisten Belastingsservice

J. Caris, Horst

P. Jennissen, Sittard

J. Phillipson, Venray

Projectgroep KBO Leden

E. Ruiten-Schouten, Melick
(coördinator)

H. Corstjens, Ittervoort

H. Hollanders, Roermond

Uitleen infostand

L. Cupers, Haelen

Projectgroep Senioren

Limburg (tot 1-5-2017)

P. Spronck, Geleen *(voorzitter)*

H. Hollanders, Roermond

W. Lennertz, Geleen

M. Raemakers, Sittard

J. Schipper, Sittard

C. Versteden, Roermond

H. Voogd †, Landgraaf

Adviseurs Veiligheid

P. Janssen, Helden

J. Leijendeckers, Stramproy

R. Peeters, Meijel

H. de Ridder, Broekhuizenvorst

C. Smeets, Roermond

H. Vaassen, Munstergeleen

W. Zentjens, Hunsel

Bijlage 6

Gouden en Zilveren spelden

De gouden en zilveren KBO-spelden zijn een uiting van erkenning en waardering voor inzet en andere verdiensten bij KBO Limburg

Gouden speld

H. de Klerk, Venray

C. Rijnierse, Roggel

P. Spronck, Geleen

Zilveren speld

T. Berendse, Hoensbroek

A. van Berlo-v.d. Westen, Heerlen

C. Bloemers-Moonen, Roggel

P. van Dijck-Janissen, Baexem

J. Engels, Meerlo

J. Gielen, Baarlo

T. Hagens, Belfeld

L. Hanssen-van Enckevort, Meijel

C. van Heugten-Blaas, Baexem

J. Janssen, Schimmert

T. Janssen-Beris, Weert

A. Joosten, Helden

H. Kleintjens, Hoensbroek

M. Koenen-van Osch, Bergen

J. Linssen, Baarlo

G. Naus-Feldkamp, Kessel-Eik

J. Pollaert-Ververs, Baexem

P. Relouw, Kessel

E. Ruijten-Koppen, Weert

W. Schoffelen, Nuth

J. Steeghs, Griendtsveen

T. Steeghs, Beringe

A. Verheijen, Kessel-Eik

P. van de Ven, Hunsel

Henk de Klerk, Venray

Cees Rijnierse, Roggel

Peter Spronck, Geleen

Bijlage 7

Lijst van afkortingen

ANBO	Algemeen Nederlandse Bond van Ouderen
ASV	Algemene Senioren Verenigingen
Besma	Onderdeel van SMKK gericht op allochtone vrouwen van 55 jaar en ouder
COS	Provinciaal bureau voor duurzame verbinding van mensen en organisaties
CNV	Christelijk Nationaal Vakverbond
FAM	Expertisecentrum voor vrouwenvraagstuk
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
GGD	Gewestelijke Gezondheidsdienst
GIPS	Gehandicapten Informatieproject Scholen
IB	Inkomstenbelasting
InMenz	Coöperatie gericht op participatie in de arbeidsmarkt
KVG	Katholiek Vrouwen Gilde
LHTBI	Lesbiennes, homoseksuelen, transgenders, biseksuelen, interseksuelen
MEE	Ondersteunende organisatie voor mensen met een beperking
MO	Maatschappelijke Organisatie
OA	Ouderenadviseur
PAZ	Platform Allochtone Zorgvragers
PCOB	Protestants Christelijke Ouderenbond
PPD	Provinciaal Platform Diversiteit
ROCOV	Regionaal Overleg Consumentenorganisaties Openbaar Vervoer
ROL	Stichting Reizigers Overleg Limburg
ROVL	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg
SMKK	Stichting Meer Kleur en Kwaliteit
SMOL	Stichting Samenwerkende Maatschappelijke Organisaties Limburg
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VVN	Veilig Verkeer Nederland
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
ZonMw	Organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie

KBO Limburg

Steegstraat 5

6041 EA Roermond

Postbus 960

6040 AZ Roermond

Tel.: 0475-381740

E-mail: info@kbolimburg.nl

Website: www.kbolimburg.nl

'Senioren van nu, meer dan de moeite waard'